

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Charitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

6. Num. 10. Confirmatur primò nostra sententia ex Azor. p. 1. lib. 9. cap. 4. q. 1. in fine, qui docet, Charitatis præceptum tunc solum obligare, quando tenemur iustificari, & non habemus aliam viam, qua iustificari possimus; quia hoc præceptum non videtur obligare, nisi ut medium iustificationis, vel ut dispositio ad illam. Hæc ex illo. Ex quibus colligo, similiter dici posse de fidei actu. & consequenter de actu spei; ut cum de Charitate agam infra cap. 2. §. 1. num. 2. huc me remittens, rursus innuam. & infra cap. 3. §. 2. num. 2. non teneri scilicet nos ad actum fidei & Spei, nisi quando tenemur iustificari per contritionem; & ego addo, vel per attritionem cum Sacramento, &c. atque adeo ratione alterius actus virtutis, non autem per se.

7. Num. 11. Confirmatur secundo discurrendo per aliqua tempora, qua nobis contrarii Doctores assignare solent huius obligationis. Primum tempus, quo fideles per hos Doctores obligantur ad eliciendum actum fidei assignatur ab Azor. p. 1. lib. 8. cap. 27. quæst. 8. quando obligatur quis gratiam per peccatum amissam recuperare, tunc enim non poterit actum, v. g. contritionis, vel attritionis cum perceptione Sacramenti elicere, nisi credat ea, sine quibus constare hi actus nequeunt; nisi enim credat in Deum, spem veniæ ab ipso sperando, nisi credat penas Inferni, cuius timore, v. g. ardeat, nisi credat Sacramentum Confessionis, cuius perceptione liberari à peccatis intendit; contritionem, attritionemve dictam exercere non poterit.

8. Verum quis non videt, ut ipsemet Azor. vidit, & falsus est fidei actum tunc non præcipi, nisi ratione contritionis, vel attritionis, non vero per se; nam propterea bene infert Sanch. lib. 2. in Decal. cap. 1. num. 3. in fin. omittentem se tunc contere, non peccare contra præceptum fidei, sed solum contra præceptum recuperanda gratiæ; id quod verum est in aliis casibus, quoties scilicet tale præceptum fidei ratione alterius actus, hoc est per accidens obligare, mox docebimus.

Num. 12. Secundum tempus assignatur ex Valent. 2. 2. d. 1. q. 2. p. 5. concl. 4. quando teneatur quis aliquid exterius facere, quod nequit commode præstare sine interno actu fidei, ut si teneatur ipsam fidem exterius confiteri. At ibidem idem Val. jam fatetur, tunc non obligare præceptum fidei per se, sed ratione præcepti adiuncti, nempe confessionis exterioris. Imò addo, si quis merè exterius tunc fidem confiteretur, præcindendo ab omni actu fidei interno, jam satisfactorum præcepto; id quod fortasse aliquibus Sanctis Martyribus accidit, quando toto animo intenti ad externam confessionem, & ad tormenta patiendæ minus ad actum internum fidei eliciendum, & cum externa confessione coniungendum, attendebant.

Num. 13. Tertium tempus simile huic esse potest, quando quis ex Fidelibus obligatur jam factus capax rationis, scire prædicta mysteria, non enim commode scire ea poterit, nisi illis assentiatur; sed jam vides, id etiam esse per accidens ratione præcepti sciendi.

Num. 14. Quartum tempus ex Ledesma, tom. 2. sum. tract. 1. c. 8. concl. 4. assignatur semel singulis annis, quando tempus præcepti Confessionis, & Communionis instat. Sed jam tunc non erit iustificatione præcepti adiuncti, quod si aliud præceptum tunc agnoscat Ledesma, gratis agnoscat.

Num. 15. Quintum assignatur à Val. 2. 2. d. 1. q. 2. p. 5. concl. 4. Articulus mortis, quia tunc se debet Fidelis fidei actibus contra Demones in tanta necessitate munire; sed redè Sanch. l. 2. in Dec. c. 1. n. 3. id tempus reprobat, cum nulla ratione, vel textu comprobetur.

Part II.

Num. 16. Sextum assignatur ab eod. Sanch. ibid. quando quis gravem aliquam contra fidem tentationem patitur, tunc enim tempus est resistendi contrariis fidei actibus. Sed certe hoc etiam gratis dicitur. Primo, quia potest is, aliud v. g. mentem divertendo, tentationi non succumbere; ergo non habet necesse, per contrarium fidei actum ei tentationi obistere. Secundo, quia nimis durum patienti tentationem fidei est, illum omnino sub mortali obligare ad contrarium actum. Certe tentatum ad odio habendum Deum non obligas ad contrarium actum amoris eliciendum, satis enim erit non consentire tentationi. Cur igitur obligabis in tentatione de fide?

9. Dices: Pone, aliquem non posse vincere tentationem contra fidem, nisi eliciendo actum contrarium, tunc is iam obligabitur ad actum fidei. Resp. tunc etiam esset per accidens, ratione subiecti affecti, vel certe ratione præcepti negativi de fide non abneganda, non vero ratione præcepti positivi de actu credendi, de quo hic signanter cum Doctoribus agimus. Adde primò, hunc casum fore tam rarum, ut vix possit in moralem considerationem cadere. Adde secundo, quomodo sciet tentatus, talem tentationem contra fidem non posse aliis remediis, aliisque virtutum actibus vincere, sed solum actu contrario fidei? quis ei id revelavit? Ergo jam apparet, per tuam doctrinam scrupulos ingeri Fidelibus, & nil prætereā. Meam vero in simili approbat Castrop. tom. 2. d. 1. de orat. p. 8. num. 4. qui loquens de necessitate orationis sic habet: Nota, te ab hac necessitate in supradictis casibus contingere, excusari, quia obligationis invincibiliter oblivisceris, cum nec cognoscas gravitatem tentationis, nec periculum, nec orationis necessitatem, Sic Val. Less. Suar. Hæc Castropalaus.

Num. 17. Septimum tempus assignatur à Bannez, 2. 2. q. 12. art. 1. dub. 2. quando adest gravis tentatio, etiam in aliis materiis; tunc enim recurrendum est ad Deum, quod non potest fieri sine motu fidei circa ipsum Deum, ad quem confugi non potest, nisi illi credatur. Sed jam vides, ut in superioribus dictum est, id esse ratione actus adiuncti.

Num. 18. Octavum denique tempus assignatur ab eodem Sanch. ibid. cum primum fides alicui sufficienter proponitur, quia cum actus fidei sit de necessitate mediæ, non est ratio, cur, quamprimum non amplectatur. Sed hoc certè non negatur, ut num. 8. vidimus, cum id sit ex necessitate mediæ; at vero hic loquimur de necessitate præcepti dumtaxat.

Num. 19. Ex his duo illa num. 9. dicta facile colligis, & sapissime per accidens urgere præceptum de actu fidei, & rationabiliter proinde præceptum per se, directèque exigens illum actum præter illum ex necessitate mediæ dictum, num. 3.) fuisse impostum.

Hactenus de Fide, legatur nunc, lib. 2. cap. 3. §. 2. ubi agitur de obligatione Præcepti Charitatis.

CHARITAS.

11. TAM B. num. 1. Laborant Doctores in assignando tempore, quo debet Fidelis ex obligatione actum positivum amoris elicere circa Deum, variæque tempora, ut varia sunt ingenia hominum, assignant. Primum tempus, quod aliqui assignant, est initium usus rationis. Secundum, finis vitæ. Tertium, tota vita indeterminate sumpta, ut saltem, semel, in ea ametur Deus. Quartum, omnes dies festivi, in quibus debemus specialiter Deo vacare. Quintum, tempus,

Bbb 3

quo

quo ad alius suscipit Baptismum. Sextum, tempus, quo quis suscipit Eucharistiam. Septimum, quando forte sumitur martyrium. Octavum, quando magnum à Deo accipis beneficium. Nonum, quando audis aliquem contra Deum blasphemantem. Decimum, quando gravi urgeris tentatione, praesertim odii Dei cum periculo consensus, nisi ad Deum per amorem te convertas.

12. Num. 2. Mihi placet doctrina Azor. tom. 1. lib. 9. cap. 4. quæst. 1. circa finem, qui docet hoc præceptum Charitatis impositum fuisse ob justificationem impij; solum igitur tunc obligare, quando impius, quia Sacramentum Penitentiae non est in promptu, non habet aliam viam, qua se justificet nisi eliciat actum contritionis, quæ semper aliquo tandem modo actum amoris Dei super omnia dilecti involvit. Consequenter igitur, & indirecte ratione suæ justificationis ad actum charitatis Fideles obligantur. Vide supra, cap. 1. §. 1. num. 10. Vbi idem loquens, modus mihi placuit de præcepto actus Fidei, & Spei. Nam per ibidem dicta, & confirmabitur hæc Azorij doctrina, & impugnavi poterunt tempora modo assignata numer. præc.

Num. 3. Confirmatur, quia licet communis sententia Doctorum doceat, dari præceptum speciale de amando Deo in illis verbis, Dileges Dominum Deum tuum, & alibi, tamen non ignobiles Doctores docent, hoc præceptum non esse speciale, & speciali tempore implendum, sed generale imbutum in omnibus præceptis. Sicuti secundum præceptum de dilectione proximi non est speciale, sed in Decalogi præceptis contentum; nam propterea dicitur, in his duobus præceptis, id est, dilectione Dei, & proximi, Universæ lex pendet, & Propheta; & qui habet præcepta mea, & servat, ille est, qui diligit me; & Plenitudo legis est dilectio. Si enim qui servat præcepta, diligit, qui quæ diligit, servat; jam unum ex his continetur in alio, & consequenter præceptum Charitatis indirecte solum, & ratione alterius obligabit.

13. Num. 4. Probabilis ergo, & ratissima sententia est illorum, qui negant Fideles initio usus rationis, (sic Castropalaus, tom. 1. tract. 6. de Charitate, d. 1. p. 4. num. 2. cum Azor. Val. Sanch. Suar. Coninck. ab eodem cit.) Et sine vita, (sic idem ibidem, n. 9. cum Azor. & Sanch. ab eod. cit.) obligari ad se convertendos ad Deum, illum amando. Ponere enim eiusmodi obligationem, quæ certe fundamento solido non innititur: nihil aliud est, nisi scrupulos ingerere, non quidem indoctis, quia hi ad eam obligationem minus advertunt, sed doctioribus, &c. Lege Castrop. Azor. Sanch. mod. cit. Hactenus Tamb.

14. Et sane, Baroni, quandoquidem præcitatos Auctores absque dubitatione legisti, & legisti item alios Doctores ex Schola S. Thom. valde favere prædictæ doctrinæ, ne dicam, eam aperte docere, inter quos Cajetan. unus ex tuis sapientissimus Thomista docet 2.2. quæst. 186. art. 2. ad hunc modum: Intra limites præceptorum communi modo servandorum, servatur dilectio Dei super omnia. Et Jo. Henric. Augustimanus, qui in Sum. 9. 9. Hispanæ, sed in Latinum fideliter translatus, sic ait: Probabilior, & magis litteralis intelligentia de amore Dei est, intelligi hoc præceptum debere transcendentaliter, respectu aliorum præceptorum, ita ut, quamvis sit ab aliis distinctum, tamen eius observantia includatur in custodia cæterorum. Quandoquidem, inquam, hæc legisti, cur solum in meum Decalogi Auctorem tam durus invehieris? Hæc de Charitate.

Legatur denique Tamburinus lib. 2. in Decalog. c. 2. §. 1. de obligatione actuum Spei.

15. Num. 1. Spes virtus Theologica, &c. In peccata commissionis contra ipsam, alterum per accidens, id est, Presumptio, alterum per defectum, id est, desperatio.

Num. 2. Dixi Commissionis, nam ad hoc contra ipsam peccatum omissionis: estque omnis peccatum contra ipsam beatitudinem eo tempore, quo arguitur necessitas sperandi. Id quod quando sit, colligitur ex diversis locis. 9. 1. à num. 8. de necessitate actus Fidei; cum, sicuti, dem casibus, in quibus arguitur actus credendi, arguitur riter, & sperandi, nimirum per accidens, & indirecte, namquam autem directe, & per se. Ita Layman l. 1. d. 1. tract. 2. n. 1. Sanch. in Decal. l. 2. c. 33. n. 3. legem Castrop. tom. 1. tract. 5. de virtute Spei, p. 4.

16. Hactenus Tamburinus de necessitate actuum Fidei, Spei, & Charitatis; quæ cum dicit, tollitur, tum exercitium, quandoquidem frequenter, quam alii, eos actus multiplicari, contendit. Ad hoc te qui, indirecte id faciedum esse, monet, dicit, non esse faciendum? & orote, utineas compunctum actuum harum virtutum juxta sententias prædictorum Auctorum, quorum quique suum tempus prædictis actibus definit, & confer cum illo actuum numero, quos indigat noster Auctor; nam certe, non nies multo plures esse hos, quam illos.

Non alia igitur ratione illa omnia, quæ Baronius brevibus illis, atque incisis verbis attribuit Tamburino, quispiam refelleret, nisi naviter perpendendo, quæ ex ipso exscriptimus. Unde is merito potuit legere illas sive clausulas, sive verba esse, quæ inveniuntur in actus virtutum ipsam velle, manifeste ostenditur. Sapissime obligari per accidens, & indirecte præceptorum. (Item illa,) quia multoties occurrit, alios nos elicare aliquos actus, qui necessarii sunt pro actum fidei. Et illa (ex his duo num. 9. dicta facile collige) quorum primum erat, sapissime per accidens, & indirecte scilicet actus adjuncti obligari Fideles, &c. &c. (de actus fidei ex necessitate medi &c.)

Adverte autem, te non debere esse ita rudem, & hoc per accidens intelligas, quasi contingenter, seu accidentaliter, & non necessarii; sed eo modo, quod prædictoripse, & doctissimus Azor, à quo delumpimus hæc doctrina, se explicant; juxta frequentissimum modum loquendi Doctorum, id est, per alium, seu consequenter, seu in alio, seu ex necessitate, qui in alio continetur.

Præterea de Charitatis actu notentur illa verba (Præceptum Charitatis est generale imbutum in omnibus præceptis.) Hoc, Baron, est tollere, ponere nimirum illud imbutum in omnibus: & illa ex Christo Domino (qui servat præcepta diligit, quique diligit, servat) jam unum ex his continetur in alio; si ergo toties Fideles diligere ex vi Charitatis debere nosse Auctor dicit, quoties alia præcepta debent implere, sequi me diligere, &c. fere in singulis horis, quia in singulis occurrit non raro præcepta servanda.

Uramur item alia ratiocinatione, seu minus complicatione. Aliud longe diversum est, allicere, nulli præceptum aliud, illud transferri. Tolli, qui neminem obligat ad eliciendum actum, quem aliquod præceptum requirit. Transfert, qui ad illum actum eliciendum me obligat quidem (unde non tolli) sed obligat, ut eliciatur occasione alterius præcepti, quod non posset compleri sine illo actu.